

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สุขภาพเป็นภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ที่บุคคลรับรู้ได้ว่าตนมีความสุข ปราศจากความเครียด หรือแรงกดดันใดๆ (ประเวศ วะสี, 2543) ไม่ใช่เพียงการปราศจากโรคเท่านั้น (พัชรียา ไชยลังกา และปิยะนุช จิตตานุท, 2551) สุขภาวะที่สมบูรณ์จะต้องสะท้อนถึงความเป็นองค์รวมอย่างแท้จริงของสุขภาพที่เกื้อหนุน และเชื่อมโยงกัน ทั้ง 4 มิติ คือ 1) สุขภาวะทางกาย หมายถึง การมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียง มีสิ่งแวดล้อมดี ไม่มีอุบัติเหตุ เป็นต้น 2) สุขภาวะทางจิต หมายถึง จิตใจที่เป็นสุข ผ่อนคลาย ไม่เครียด คล่องแคล่ว มีความเมตตา กรุณา มีสติ มีสมาธิ เป็นต้น 3) สุขภาวะทางสังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกัน ด้วยดีในครอบครัว ในชุมชน ในที่ทำงาน ในสังคม ในโลก ซึ่งรวมถึงการมีบริการทางสังคมที่ดี และมีสันติภาพ เป็นต้น และ 4) สุขภาวะทางปัญญาหรือจิตวิญญาณ หมายถึง ความสุขอันประเสริฐที่เกิดจากมีจิตใจสูง เข้าถึงความจริงทั้งหมด ลดละความเห็นแก่ตัว มุ่งเข้าถึงสิ่งสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด “สุขภาพในมิติใหม่” ขององค์การอนามัยโลก ที่กล่าวว่า สุขภาพมิได้มีความหมายจำกัดอยู่เพียงการไม่เจ็บป่วย หรือพิการเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการดำเนินชีวิตที่ยืนยาวของทุกคน โดยพิจารณาถึงปัจจัยทางร่างกาย จิตใจ สังคมสิ่งแวดล้อม และจิตวิญญาณเป็นสำคัญ (พัชรียา ไชยลังกา และปิยะนุช จิตตานุท, 2551) อย่างไรก็ตามภาวะสุขภาพเป็นกระบวนการพลวัตไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลง อย่างสลับซับซ้อนอยู่ตลอดเวลา และอย่างต่อเนื่อง บุคคลจึงต้องพยายามหาวิธีการที่จะปกป้องสุขภาพ เพื่อไม่ให้เกิดภาวะเจ็บป่วย หรือถึงแม้ว่าจะเกิดภาวะเจ็บป่วยขึ้น บุคคลจะต้องพยายามดูแลรักษาเพื่อให้ร่างกายกลับสู่สภาวะปกติให้เร็วที่สุด วิธีการสำคัญที่บุคคลใช้ปกป้องสุขภาพนั้น คือ การมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้อง และสม่ำเสมอ

การสร้างเสริมสุขภาพคือ การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลมุ่งที่จะเรียนรู้ เข้าใจปัญหาสุขภาพ และสามารถดูแลสุขภาพของตนเอง ให้มีสุขภาวะทางกาย จิต และสังคมที่ดี โดยการสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคล สภาพสังคม และสภาพแวดล้อมที่จะนำไปสู่การมีร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ มีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดี การสร้างเสริมสุขภาพจึงเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเพิ่มความสามารถในการควบคุม และสร้างสุขภาพของตนเอง ให้ดีขึ้น (องค์การอนามัยโลก, อ้างถึงใน สมจิต หนูเจริญกุล, วัลลา ตันตโยทัย และรวมพร คงกำเนิด, 2543)

การสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากรในองค์กรจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่องค์กรทุกองค์กร และทุกระดับจะต้องให้ความสำคัญ และพิจารณาให้เป็นองค์ประกอบหลักที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนองค์กร ดังจะเห็นได้จากการที่ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกได้ให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพในสถานที่ทำงานเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการส่งเสริมสุขภาพ (Chau, 2009) ถ้าบุคลากรในองค์กรสามารถปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพได้ ก็จะทำให้เกิดสุขภาวะที่ดี และเมื่อบุคคลากรนั้นกระทำพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพจนเป็นแบบแผน ในการดำรงชีวิตก็จะทำให้มีสุขภาวะที่ดีตลอดชีวิต ซึ่งการมีสุขภาวะที่ดีนั้นจะทำให้บุคคลากรนั้นมีชีวิต ที่มีคุณภาพ มีศักยภาพในการทำงานมากขึ้น มีความรู้สึกที่ดีต่อที่ทำงาน มีกำลังใจที่ดี ช่วยลดสภาวะ การขาดงาน พัฒนาความร่วมมือในองค์กรให้ดีขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ของพนักงาน และทีมงานดีขึ้น ลดอุบัติเหตุ และการเจ็บป่วย ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลขององค์กร และช่วยเพิ่มผลกำไรให้แก่ นายจ้าง และแก่รัฐบาลเป็นอย่างมาก (Batt, 2008: 10-12; Anderson, Glanz, Ramirez, ...Katz, 2009: 11)

การส่งเสริมการออกกำลังกายในองค์กรหรือในที่ทำงาน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ และ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรทุกองค์กร เพราะจะส่งผลที่ดีให้กับองค์กรในทุกระดับ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การบริหารจัดการ ความสามารถในการผลิต และประสิทธิภาพของผลผลิตที่จะได้รับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Conn, Hafdahl, Cooper, Brown and Lusk (2009) ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ สุขภาพ และผลของกิจกรรมการออกกำลังกายของพนักงานที่ร่วมโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพในที่ทำงาน โดยการสังเคราะห์ค่าเฉลี่ยความแตกต่างของข้อมูลเกี่ยวกับ effect size ของกลุ่มตัวอย่าง 38,231 คน พบว่าการออกกำลังกายมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อสุขภาพ ทั้งทางด้านพฤติกรรม การออกกำลังกาย สมรรถภาพทางกาย ระดับเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกาย สัดส่วนของร่างกาย ความตั้งใจในการทำงาน ความเครียดจากการทำงาน และผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยยืนยันว่าการทำกิจกรรมการออกกำลังกาย ในที่ทำงานสามารถส่งเสริมให้สุขภาพแข็งแรง และส่งผลในทางบวกต่อการทำงาน และสอดคล้องกับ รายงานขององค์การอนามัยโลก และที่ประชุมเศรษฐกิจทางด้านการทำงาน (Chau, 2009) ที่ยืนยันว่า การส่งเสริมสุขภาพในที่ทำงานโดยเน้นการออกกำลังกาย และการลดน้ำหนักมีผลอย่างมากต่อ การส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ชีวิตของพนักงานด้วย เช่น จำนวนการออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น มีการเลือกบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพที่ถูกหลักโภชนาการมากขึ้น ปัจจัยเสี่ยงสำหรับการเป็นโรคไม่ติดต่อ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ช่วยลดดัชนีมวลกาย (BMI) ลดความดันโลหิต ทั้งยังส่งผลดีต่อองค์กร คือ ช่วยลดสภาวะการขาดงานของพนักงานลง นอกจากนี้ยังยืนยันด้วยว่า โปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพ ในที่ทำงานโดยเน้นการออกกำลังกายมีส่วนช่วยให้เปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกายลดลง ลดการทำงาน ผิดปกติของกล้ามเนื้อ และระบบการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรงมากขึ้น

การออกกำลังกายเป็นกิจกรรมสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต และการสร้างเสริมสุขภาพของคนเราทุกคน ดังที่ ฌูบัตร์โตรอนโตเพื่อกิจกรรมทางกาย (Global Advocacy Council for Physical Activity, 2010: 1; วิลาสินี อุดุลยานนท์, 2553: 1) ได้กล่าวไว้ว่า “กิจกรรมทางกายส่งเสริมการอยู่ดีมีสุข สุขภาพกาย สุขภาพจิต การป้องกันโรค การพัฒนาความเชื่อมโยงทางสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เอื้ออำนวยประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และมีคุณูปการต่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม” การออกกำลังกายมีผลดีต่อสุขภาพของคนเราเป็นอย่างมาก การออกกำลังกายช่วยให้การเผาผลาญสารอาหารภายในเซลล์ต่าง ๆ ของร่างกายดีขึ้น ช่วยทำให้ระบบขับถ่ายมีการทำงานดี ทำให้ร่างกายมีอำนาจต้านทานโรคมมากขึ้น ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่างๆ ได้ทั้งในเด็ก และผู้ใหญ่ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคอ้วน โรคเกี่ยวกับระบบกล้ามเนื้อ และกระดูก โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร โรคเกี่ยวกับระบบประสาท เป็นต้น นอกจากนี้ การออกกำลังกายยังช่วยป้องกันหรือชะลอโรคความดันโลหิตสูง และลดความดันโลหิตในเด็กที่มีโรคความดันโลหิตสูงอยู่แล้ว ทั้งยังช่วยลดอัตราความเสี่ยงของโรคมะเร็ง เพิ่มความเข้มแข็งของมวลกระดูก ช่วยสร้างกล้ามเนื้อ และทำให้ระบบกล้ามเนื้อ กระดูก และข้อมีความแข็งแรง และคงทน ยืดหยุ่นได้ดี ช่วยทำให้หัวใจแข็งแรง ระบบการทำงานของหัวใจ และปอดมีประสิทธิภาพผ่อนคลาย ความตึงเครียด ทำให้มีอาการมึนเมาแจ่มใส ช่วยชะลอความเสื่อมสภาพของร่างกาย และส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย ทำให้ที่รูปร่างงดงาม ผิวพรรณเปล่งปลั่ง แก่ช้า และอายุยืน ซึ่งสามารถจะกล่าวสั้นๆ ได้ว่าการออกกำลังกายทำให้มีสุขภาพที่ดี และมีประโยชน์ครอบคลุมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม (สุพิตร สมานิติ, 2525: 173; วุฒิพงษ์ ปรมัตถการ, 2537: 5-7; สมชาย ลีทองอิน, 2550: 5; สุขชาติ โสมประยูร และคณะ, 2542: 45-46; ประสาน พิทักษ์โกศล, 2546: 12; Ronda, Van Assema and Brug, 2001: 313)

มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภารกิจหลักที่สำคัญคือ การพัฒนาองค์ความรู้ และการจัดการศึกษา ระดับสูงเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ คู่คุณธรรม มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญาซึ่งจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และเป็นต้นทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่ดี เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ต่อไป อย่างยั่งยืน ดังที่ทวิศักดิ์ สว่างเมฆ (2558: 93) ได้กล่าวไว้ว่า “การสร้างเสริมสุขภาพมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่มีจำนวนมาก ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ” อย่างไรก็ตามปัจจุบันพบว่า มีปัจจัยเสี่ยงต่างๆ มากมายทั้งจากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย อาทิ ความเครียด ภาวะซึมเศร้า การพนัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ เพศสัมพันธ์ ปัญหา

สิ่งแวดล้อม และมลภาวะต่าง ๆ การขาดการออกกำลังกาย ปัญหาด้านโภชนาการ เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจของนักศึกษา และบุคลากร ซึ่งจะมีผลต่อการเรียน และการทำงานรวมถึงการพัฒนางานองค์กรต่อไปตามลำดับ เพราะหากบุคคลเหล่านี้มีความอ่อนแอทางร่างกายย่อมส่งผลให้กระบวนการทางความคิด และสติปัญญาในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ลดลง (ฉัตรฤดี สุบรรณ ณ อยุธยา, 2533; คำรณ ธนาธร, 2537; ฉลองชัย ม่านโคกสูง, 2537; มานพ สมาลัย, 2543; พงศ์มิตร โพธิ์กลาง, 2543; ไชยา อังศุสุนทรกุล, 2543; ปริญญา ดาสา, 2544; สุพิตร สมานิต, อภิลักษณ์ เทียนทอง, วลัยภัท ภัทโรภาส, บรรจบ ภิรมย์คำ และอำพร ศรียาภัย, 2547; ชายฉลาด ธารากร และอำนาจ สุขแจ่ม, 2550)

การพัฒนางานองค์กรให้มีความพร้อมที่จะเอื้ออำนวยต่อการมีสุขภาพที่ดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา และบุคลากรให้ยั่งยืน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และมหาวิทยาลัยต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสามารถของมหาวิทยาลัยในด้านการบริหารจัดการในงานสร้างเสริมสุขภาพกายให้แก่บุคลากรในองค์กรอย่างสมบูรณ์ โดยการกำหนดนโยบาย และมาตรการต่างๆ ที่จะปกป้อง และเสริมสร้างสุขภาพของบุคลากร และนักศึกษาให้มีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่แข็งแรง และให้คณาจารย์ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ตลอดจนนักศึกษา ได้ดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพร่วมกัน อันจะนำไปสู่สุขภาพที่ดี และทำให้สังคมมหาวิทยาลัยเป็นสังคมที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในภาคใต้ที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐ และเจตนารมณ์ของประชาชนในพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง เพื่ออำนวยประโยชน์แก่ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยส่วนรวม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้มีการพัฒนาด้านต่างๆ มาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลากว่า 40 ปี เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ เป็นแหล่งค้นคว้า วิจัย เผยแพร่ และถ่ายทอดความรู้ให้แก่สังคม โดยยึดมั่นในปณิธานของสมเด็จพระบิดาแห่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” และเพื่อให้การขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยได้เดินหน้าต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ตระหนักถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งจากภายใน และภายนอกที่สามารถส่งผลกระทบต่อการศึกษาเรียนรู้ของนักศึกษา และการทำงานของบุคลากรมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางด้านสุขภาพ เพราะการมีสุขภาพที่ดีของบุคลากรในองค์กรถือว่าเป็นกลไกหลักที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการขับเคลื่อนสังคมสงขลานครินทร์ต่อไป

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ตลอดปีการศึกษา 2553 ที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งครอบคลุม 9 ด้านคือ ส่งเสริมความรัก และเพศศึกษา ส่งเสริมการออกกำลังกาย การมีโภชนาการที่ดี

รับประทานอาหารปลอดภัยมีประโยชน์ ส่งเสริมจิตตปัญญาศึกษา รมรงค์การไม่เสพสุรา สิ่งเสพติด รมรงค์เพื่อการละเลิกการพนัน การป้องกันอุบัติเหตุทางจราจร การเล่นเกมส์คอมพิวเตอร์เกินควร และการรักษาสิ่งแวดล้อม ให้แก่นักศึกษา และบุคลากรทั้ง 5 วิทยาเขตซึ่งประกอบด้วย วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต จำนวน 44,690 คน (นักศึกษาจำนวน 35,663 คน บุคลากรจำนวน 9,027 คน) (กองแผนงานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) เพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาสุขภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม คุณธรรม จริยธรรม สู่การเป็น มหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพอย่างสมบูรณ์ โดยบูรณาการทั้งด้านความรู้ ความสามารถ เข้าไปใน กิจกรรมด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือจากทุกหน่วยงานใน มหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษา คณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีสุขภาพดีทั่วหน้า อย่างยั่งยืน (Health for All and Sustainability)

ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพเกิดความสำเร็จในทุกด้าน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดมาตรการ และนโยบาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ มากมายอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น การปรับปรุงมหาวิทยาลัยให้เอื้อต่อสุขภาพ ให้มีหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมที่จะเป็นที่พึงของสังคมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาพ ปรับปรุงบริการสุขภาพเพื่อให้นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรทุกคน ได้รับบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การทำให้ร้านอาหารในมหาวิทยาลัยทุกร้านผ่านมาตรฐานอาหารสะอาด Clean Food Good Taste ของกระทรวงสาธารณสุข ส่งเสริมให้นักศึกษา และอาจารย์ทุกคนออกกำลังกายอย่างน้อย อาทิตย์ละ 3 วัน ครั้งละ 30 นาที มีคลินิกให้คำปรึกษาเรื่องความเครียด รวมถึงการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และสถานที่ออกกำลังกายต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น การจัดการแข่งขันกีฬาภายในของนักศึกษา และบุคลากรในวิทยาเขตต่างๆ และระหว่างวิทยาเขต เป็นต้น นอกจากนี้จากการที่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยให้เป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 39 ระหว่างวันที่ 1- 9 พฤษภาคม 2555 ที่ผ่านมา ทำให้มหาวิทยาลัยได้มีโอกาสปรับปรุง และสร้าง อาคารกีฬา และสนามกีฬาประเภทต่างๆ ที่ได้มาตรฐานระดับสากลเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีการจัดการประชุม วิชาการเรื่อง "มหาวิทยาลัย: สรวงสวรรค์แห่งการกีฬา" (Universities : Sports Heaven) เพื่อเป็นเวที ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการกีฬา การสร้างเสริมสุขภาพ และเผยแพร่ผลงาน วิชาการ งานวิจัยด้านการกีฬา การจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้นอกจากส่งผลให้สังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความตื่นตัวทางด้านการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬามากขึ้นแล้ว ยังส่งผลให้มีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาข้อมูล และการดำเนินการของโครงการในเชิงลึก พบว่าการดำเนินงานของโครงการพัฒนาความสามารถสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านส่งเสริมการออกกำลังกายยังไม่เป็นรูปธรรม และไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักศึกษา และบุคลากรในหลายๆ ระดับมากนัก อีกทั้งยังประสบปัญหาต่างๆ อีกมาก นอกจากนี้ยังพบว่ามหาวิทยาลัยไม่ได้มีการกำหนดแผนกลยุทธ์หรือแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ ด้านส่งเสริมการออกกำลังกายที่ชัดเจน อีกทั้งจากการศึกษาแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (กองแผนงานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2555) นับตั้งแต่แผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระยะที่ 9 (2545-2549) ระยะที่ 10 (2550-2554) และระยะที่ 11 (2555-2558) พบว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไม่เคยมีการกำหนดกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรอย่างเป็นทางการไว้ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่มหาวิทยาลัยมีนโยบายที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระยะที่ 11 (2555-2559) ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์หลัก 4 ด้าน คือ 1) เป็นสากล/เปิดสู่นานาชาติ 2) เป็นมหาวิทยาลัยวิจัย 3) เป็นที่พึ่งของชุมชน และ 4) มีระบบนิเวศน์อุดมศึกษาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นประเด็นการพัฒนา 5 ด้านคือ 1) สร้างศักยภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยที่เข้มแข็ง 2) เสริมศักยภาพ และความพร้อมขององค์ความรู้ในศาสตร์ทุกสาขาที่เชื่อมโยงกับระบบบัณฑิตศึกษา 3) สร้างบัณฑิตให้เป็นพลเมืองโลกที่มีสมรรถนะสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย 4) บริการวิชาการที่เปิดกว้างออกสู่ชุมชน และมีการเข้าถึงได้อย่างหลากหลาย และ 5) พัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูงในรูปแบบของ “ระบบมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต”

จากแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวพบว่ามีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลสายวิชาการ ซึ่งเน้นการพัฒนาทางด้านวิชาการให้แก่นักศึกษา และการพัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพพร้อมต่อการพัฒนางานวิจัย บัณฑิตศึกษา และนานาชาติ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยไม่ได้กล่าวถึงนโยบายการสนับสนุน และสร้างเสริมสุขภาพอยู่เลย ซึ่งส่งผลให้แผนกลยุทธ์ในระดับคณะก็ไปในทิศทางเดียวกัน คณะจึงให้ความสำคัญกับการสนับสนุน และสร้างเสริมสุขภาพน้อยเพราะไม่ได้มีการกำหนดเป็นแนวทางให้คณะต้องดำเนินการ อีกทั้งเมื่อพิจารณาแผนกลยุทธ์ของกองกิจการนักศึกษาที่ดูแลกิจกรรมการพัฒนานักศึกษาด้านต่างๆ และนโยบายต่างๆ ของสโมสรอาจารย์ และข้าราชการก็จะพบว่าโครงการทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการออกกำลังกายมีน้อยมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจัดการแข่งขันกีฬาของนักศึกษา และบุคลากรภายในคณะ และระหว่างคณะเท่านั้น

เมื่อบุคลากรทุกระดับของมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และด้านการออกกำลังกายเท่าที่ควร ก็ส่งผลให้สุขภาพ และสมรรถภาพทางกายลดลง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ พัชรียา ไชยลังกา และปิยะนุช จิตตบุญท์ (2551) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพกายภาวะสุขภาพจิตกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรบางส่วนมีภาวะน้ำหนักเกิน และอ้วน ระดับความดันโลหิตค่อนข้างสูง และมีสมรรถภาพทางกายอยู่ในระดับปานกลาง และต่ำ และกลุ่มตัวอย่างบุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยรวม และรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมในเรื่องการออกกำลังกายเพื่อยกระดับสมรรถภาพทางกาย และได้เสนอแนะให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากรมีการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่เหมาะสมมากขึ้นโดยเฉพาะพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย และด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ

แผนยุทธศาสตร์เป็นตัวกำหนดทิศทางขององค์กรที่จะเดินไปสู่เป้าหมายที่เหมาะสม การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับการพัฒนาองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน ทั้งนี้เพราะการวางแผนยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการพัฒนา และออกแบบแผนการปฏิบัติการในภาพรวมระยะยาวขององค์กรเพื่อนำองค์กรไปสู่สภาพลักษณะใหม่ ก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และการจัดการทำแผนงานอนาคตขององค์กรที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) นโยบาย และเป้าหมายขององค์กร (Corporate Goal) วัตถุประสงค์ (Objective) ยุทธวิธีหรือกลยุทธ์ (Tactics) แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ สู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, กฤษณา สุวรรณภักดี, พรพรรณ ปริญญาธนกุล, วลีพร ธนาธิคม และพรทิพย์ นุกูลวุฒิโอภาส, 2548; ชวงโชติ พันธุเวช, 2552; สุमितร์ สุวรรณ, 2554) สำหรับการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมิใช่เพื่อจุดประสงค์ในการแสวงหาผลกำไรนั้น แผนยุทธศาสตร์จึงเป็นกระบวนการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด รวมถึงการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อันเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวม หรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทั้งยังเป็นการสนองตอบต่อปัญหา และความต้องการของประชาชนอีกด้วย (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, กฤษณา สุวรรณภักดี, พรพรรณ ปริญญาธนกุล, วลีพร ธนาธิคม, และพรทิพย์ นุกูลวุฒิโอภาส, 2548)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ใช้การวางแผนยุทธศาสตร์ มาเป็นกรอบแนวทางในการบริหาร และการจัดการเชิงคุณภาพขององค์กร โดยให้หน่วยงานภายในทุกระดับเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ ทั้งนี้เพราะแผนยุทธศาสตร์ที่ดีจะต้องกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กร อันเป็นผลผลิตทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์กรที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์กรประสงค์จะไปให้ถึง

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพด้านการส่งเสริมการออกกำลังกาย ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2559-2562 เป็นอย่างไร และมีอะไรบ้าง โดยหวังว่าจะสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการโครงการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ ด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในอนาคตต่อไป

คำถามการวิจัย

1. บริบท และทิศทางด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นอย่างไร
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2559-2562 ควรเป็นอย่างไร และมีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท และทิศทางด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ ด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2559-2562

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบบริบท และทิศทางการด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพด้านการส่งเสริมการออกกำลังกาย ที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นองค์ความรู้ แนวทางในการพัฒนา ด้านการบริหารในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2559-2562

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพด้านการส่งเสริมการออกกำลังกาย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ครอบคลุมคิด ทฤษฎี โดยเน้นศึกษาบริบท และทิศทางด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ ด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายเท่านั้น

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ Multiphase โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ผู้วิจัยจึงไม่ได้กำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย แต่ผู้วิจัยได้กำหนดให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.1. ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกไว้ 4 กลุ่มดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย และระดับคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต

2.1.2 ผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต

2.1.3 นายกองค้การนักศึกษา/ นายกสภานักศึกษา/ นักศึกษาที่เกี่ยวข้อง ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต

2.1.4 นายกสโมสรอาจารย์ ข้าราชการ บุคลากร/ นายกสภาอาจารย์/ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต

2.2. ผู้ให้ข้อมูลสำหรับเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้คือ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ ในการเป็นผู้บริหาร หรือรับผิดชอบด้านกีฬา การส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย จากหน่วยงานการศึกษา ทั้งภาครัฐ และเอกชน จำนวน 23 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

2.2.1 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหาร หรือรับผิดชอบด้านกีฬา การส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย ไม่น้อยกว่า 3 ปี

2.2.2 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหาร หรือรับผิดชอบด้านกีฬา การส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย ไม่น้อยกว่า 6 ปี

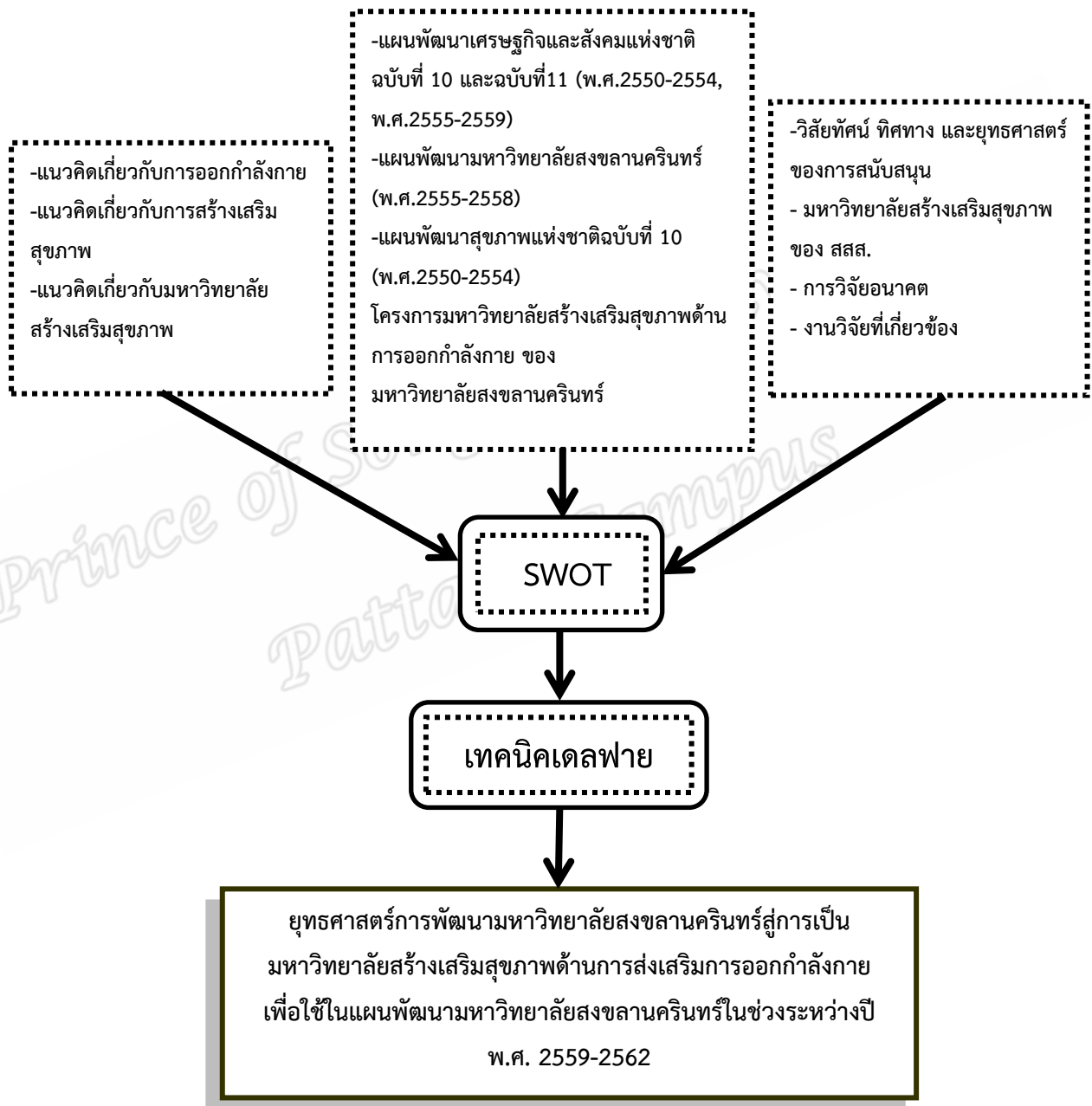
2.2.3 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหาร หรือรับผิดชอบด้านกีฬา การส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย ไม่น้อยกว่า 9 ปี

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยศึกษาบริบท และทิศทางด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระยะที่ 10 (2550-2554) และระยะที่ 11 (2555-2558) และยุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพด้านการส่งเสริมการออกกำลังกายที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะนำไปประยุกต์ใช้ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระยะที่ 12 (2559-2562)

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ แนวคิด แผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบแนวคิด สรุปดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความเข้าใจถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยจึงขอกำหนดยานิตยศัพท์ที่ศึกษา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนระยะยาวขององค์กรที่บอกถึงทิศทาง การดำเนินงาน หรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนขององค์กร ซึ่งองค์กรได้กำหนดขึ้นเพื่อขึ้นำการปฏิบัติงานในอนาคต ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และจ้งหะเวลาที่สอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถประสาน ติดตาม กำกับ ดูแลองค์กรไปสู่ภารกิจ และเป้าหมายที่วางไว้ แผนดังกล่าวจะต้องประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานขององค์กร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ยุทธศาสตร์ที่จะกำหนดขึ้นเป็นแผนระยะยาวของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมีระยะเวลา 4 ปี (2559-2562)

มหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งเป็น องค์กรหรือสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จะขับเคลื่อนนโยบายการสร้างเสริมสุขภาพอย่าง มีประสิทธิภาพให้แก่นักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร โดยบูรณาการความรู้ความสามารถเข้าไปใน กิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทุกคนในองค์กรได้เรียนรู้ เข้าใจปัญหาสุขภาพ ตระหนักใน การดูแลสุขภาพ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเอง เพื่อให้มีสุขภาพกาย จิต และสังคมที่ดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั่วหน้า อันจะส่งผลให้สามารถพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองได้ อย่างยั่งยืน และเพื่อเป็นองค์กรแบบอย่างที่ดี สามารถขึ้นำสังคมในการพัฒนาสุขภาพะทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม คุณธรรม จริยธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติต่อไป

การส่งเสริมการออกกำลังกาย หมายถึง การรณรงค์ ส่งเสริม และขับเคลื่อนให้สมาชิก ในองค์กรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากร ทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ได้ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวทางร่างกายในชีวิตประจำวัน กิจกรรมการออกกำลังกาย และ การเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพเป็นวิถีชีวิต และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่สุขภาพะที่เอื้อต่อกิจกรรม เคลื่อนไหวทางร่างกายในชีวิตประจำวัน กิจกรรมการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพของ สมาชิกในองค์กรอย่างเพียงพอ รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างวิถีชีวิต เชิงบวกที่เอื้อต่อการเอื้อต่อการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวทางร่างกายในชีวิตประจำวัน กิจกรรม การออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ

บริบทของมหาวิทยาลัย หมายถึง ปัจจัยแวดล้อมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกั บมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ ด้านสภาพปัจจุบันของการพัฒนากีฬาใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ด้านเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัย สร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย ด้านกระบวนการในการการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัย สร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย ด้านการสำรวจความต้องการ ด้านการวางแผนการพัฒนา

สู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย และด้านการดำเนินการพัฒนาสู่
การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และมีอธิการบดีเป็นผู้บริหารสูงสุด
ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ประกอบด้วย 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี
วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต

แผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หมายถึง ทิศทางการพัฒนา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้สอดคล้อง
กับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่จะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาคเอเชีย ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต
บริการวิชาการ และทำนุบำรุงวัฒนธรรม โดยมีการวิจัยเป็นฐาน

ผู้บริหารมหาวิทยาลัย หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งในระดับอธิการบดี
รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่
วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต

ผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬา หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านกีฬาสังกัดกองกิจการนักศึกษาของ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขต
สุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกมาเพื่อให้ข้อมูลสำหรับการ
สัมภาษณ์แบบเจาะลึก

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาทั่วไป หรือนักศึกษาที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การ
นักศึกษา หรือนายกสภานักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขต
หาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต ซึ่งผู้วิจัย
คัดเลือกมาเพื่อให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

บุคลากรมหาวิทยาลัย หมายถึง นายกสโมสรอาจารย์ ข้าราชการ บุคลากร หรือ
นายกสภาอาจารย์ หรือบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้ง 5 วิทยาเขต
ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วิทยาเขตตรัง และวิทยาเขตภูเก็ต
ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกมาเพื่อให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก